

ORTOPEDIA I REHABILITACJA LECZNICZA	NORMA BRANŻOWA	BN-91
	Sprzęt rehabilitacyjny Czwórnoóg metalowy	5995-54
		Grupa katalogowa 1423

1. WSTĘP

Przedmiotem normy jest czwórnoóg metalowy z regulacją wysokości, przeznaczony dla osób niepełnosprawnych ze schorzeniami kończyn dolnych.

2. PODZIAŁ I OZNACZENIE

2.1. Podział. W zależności od rodzaju powłoki ochronno-dekoracyjnej rozróżnia się 2 odmiany czwórnoógów metalowych:

- z powłoką metalową — bez oznaczenia,
- z powłoką lakierową — m.

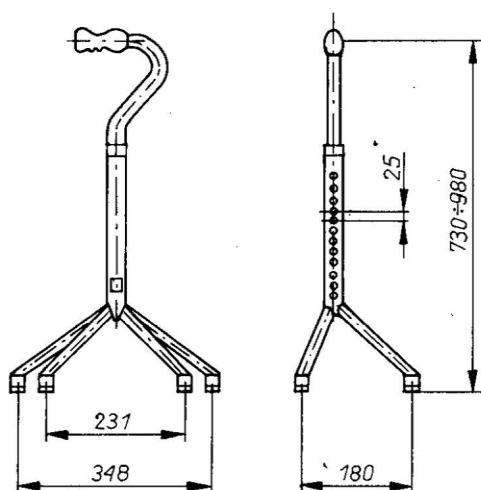
2.2. Przykład oznaczenia

- a) czwórnoogu metalowego z powłoką metalową:
CZWRÓNOÓG METALOWY — BN-91/5995-54
- b) czwórnoogu metalowego z powłoką lakierową:
CZWRÓNOÓG METALOWY — m — BN-91/5995-54

3. WYMAGANIA

3.1. Wymiary

3.1.1. Wymiary gabarytowe w mm — wg rys. 1.

BN-91/5995-54-1

3.1.2. Odchyłki wymiarów gabarytowych nie powinny przekraczać ± 5 mm.

3.1.3. Odchyłki wymiarów nietolerowanych z uwzględnieniem kątów oraz wymiarów ścięć i promieni zaokrągleń — wg PN-78/M-02139.

3.1.4. Tolerancje kształtu i położenia — wg PN-80/M-02138 dla powierzchni obrabianych — szereg 10, dla powierzchni nieobrabianych i spawanych — szereg 14.

3.1.5. Otwory. Odchyłki współosiowości otworów nie powinny przekraczać 0,1 mm. Wgłębienia wokół otworów wykonywanych przez przebijanie swobodne nie powinny przekraczać 1 mm.

3.2. Materiały podstawowe

podstawa i rura górna — rura stalowa R35 wg PN-73/H-74240, rura stalowa 10SX wg PN-73/H-74243, nasadka i uchwyt — plastyfikat techniczny 30% w kolorze szarym wg BN-82/6359-06, guma o twardości 59°Sh w kolorze szarym.

Dopuszcza się stosowanie innych materiałów o nie gorszych właściwościach spełniających wymagania normy.

3.3. Wykonanie

3.3.1. Krawędzie dostępne dla użytkownika i konserwatora powinny być stępione.

3.3.2. Połączenia lutowane. Lut powinien być czysty, jednolity i równomiernie prowadzony na całej długości. Dopuszcza się ślady i wypływy na powierzchniach łączonych o grubości nie większej niż 1 mm.

3.3.3. Gięcia. W miejscach gięcia nie dopuszcza się przewężeń, zgnieceń ani pęknięć. Odchyłka owalności dla rur nie może przekraczać 0,7 mm.

3.3.4. Powierzchnie powinny być gładkie, bez wgłębień, rys, śladów uderzeń i zadziorów. Powierzchnie współpracujące powinny być wykonane w klasach 7 ÷ 11 wg PN-77/M-02105.

Powierzchnie pod powłokę metalową powinny być przygotowane zgodnie z PN-83/H-97006 i PN-82/H-97005.

Powierzchnie pod powłokę lakierową należy przygotować zgodnie z PN-79/H-97070.

Zgłoszona przez Centralny Ośrodek Techniki Medycznej — Warszawa
Ustanowiona przez Dyrektora Centralnego Ośrodka Techniki Medycznej dnia 3 czerwca 1991 r.
jako norma obowiązująca od dnia 1 stycznia 1992 r.
(Dz. Norm. i Miar nr 6/1991, poz. 17)

Dopuszcza się zanieczyszczenia mechaniczne o średnicy nie większej niż 1 mm o liczności 5 sztuk na całej powierzchni elementu, przy czym zanieczyszczenia te nie powinny skupiać się w jednym miejscu.

3.4. Montaż. Czwórnoogi metalowe powinny być dostarczone w stanie zmontowanym. Na końce podstawy powinny być naciśnięte nasadki gumowe, a na rurę górną — nasadka z plastyfikatu technicznego. Wszystkie elementy czwórnogu powinny być zmontowane zgodnie z dokumentacją techniczną producenta i tak dopasowane, aby regulacja wysokości odbywała się lekko i płynnie, bez zacięć. Kołki zatrzasku powinny swobodnie wsuwać się w poszczególne otwory ustalające. Czwórnoóg w stanie zmontowanym powinien być konstrukcją stabilną.

3.5. Obróbka cieplna. Sprężyna zatrzasku powinna być hartowana i odpuszczana. Twardość po obróbce cieplnej powinna wynosić 45 HRC ÷ 50 HRC.

3.6. Wykończenie

3.6.1. Powłoki elektrolityczne. Elementy czwórnogu podlegające zabezpieczeniu antykorozyjnemu powinny mieć powłokę elektrolityczną przeznaczoną do użytkowania w warunkach U wg PN-83/H-97006, a kołek zatrzasku — powłokę Fe/Zn wg PN-82/H-97005.

3.6.2. Powłoki lakierowe. Elementy czwórnogu podlegające zabezpieczeniu antykorozyjnemu powłoką lakierową powinny być wykonane w klasie 4 wg PN-79/H-97070, stopień przyczepności do podłoża — 3 wg PN-80/C-81531.

3.7. Wytrzymałość na obciążenie. Czwórnoóg metalowy poddany obciążeniu statycznemu 750 N nie powinien wykazywać trwałych odkształceń konstrukcji ani uszkodzeń mechanicznych. Po próbie wg 5.3.7 elementy suwliwe powinny działać bez zacięć.

3.8. Cechowanie. Na każdym czwórnogu metalowym w miejscu wskazanym w dokumentacji konstrukcyjnej powinny być umieszczone w sposób trwały i wyraźny następujące dane:

- znak lub nazwa producenta,
- numer katalogowy,
- numer kolejny,
- rok produkcji (ostatnie dwie cyfry).

4. PAKOWANIE, PRZECHOWYWANIE I TRANSPORT

4.1. Pakowanie. Czwórnoóg metalowy należy pakować w pudło tekturowe wyłożone wkładkami unieruchamiającymi przed przesuwaniami w czasie transportu. Pudła powinny być zabezpieczone przed samoczynnym otwarciem. Na górnej części opakowania należy umieścić etykietę zawierającą co najmniej następujące dane:

- znak lub nazwę producenta,
- oznaczenie wyrobu wg 2.2,
- numer kolejny,
- znak kontroli jakości,
- rok produkcji.

Opakowanie jednostkowe czwórnogu metalowego stanowi jednocześnie jego opakowanie transportowe.

Dopuszcza się inny sposób opakowania transportowego uzgodniony między producentem a odbiorcą.

4.2. Przechowywanie. Czwórnoogi metalowe należy przechowywać w opakowaniach wg 4.1 w pomieszczeniach zamkniętych, w sposób zabezpieczający przed wpływami atmosferycznymi i substancjami o działaniu agresywnym.

4.3. Transport. Czwórnoogi powinny być przewożone krytymi środkami transportu zabezpieczającymi przed wpływami atmosferycznymi i uszkodzeniami mechanicznymi.

5. BADANIA

5.1. Program badań

5.1.1. Badania pełne należy wykonać w celu okresowej kontroli jakości produkcji co najmniej raz w roku oraz każdorazowo w przypadku wprowadzenia zmian konstrukcyjnych, technologicznych lub materiałowych mogących mieć wpływ na jakość wyrobu.

Do badań pełnych należy pobrać co najmniej 5 czwórnogów jednej odmiany z bieżącej produkcji, zgodnie z 5.2.2.

5.1.2. Badania niepełne należy przeprowadzać w celu bieżącej kontroli jakości produkcji przy odbiorze każdej partii czwórnogów.

5.1.3. Rodzaje badań wg tabl. 1.

Tablica 1

Lp.	Rodzaje badań	Zakres badań		Wymagania	Opis badań wg
		pełne	niepełne		
1	Oględziny zewnętrzne	+	+	3.3.1; 3.3.2; 3.3.3; 3.3.4; 3.4; 3.8; 4.1	5.3.1
2	Sprawdzenie wymiarów	+	+	3.1; 3.3.3	5.3.2
3	Sprawdzenie materiałów	+	+	3.2	5.3.3
4	Sprawdzenie współdziałania	+	+	3.4	5.3.4
5	Sprawdzenie twardości sprężyny	+	—	3.5	5.3.5
6	Sprawdzenie powłok elektrolitycznych/lakierowych	+	—	3.6.1/3.6.2	5.3.6
7	Sprawdzenie wytrzymałości na obciążenie	+	—	3.7	5.3.8

/ Znak + oznacza, że badanie należy przeprowadzać.
 Znak — oznacza, że badania nie należy przeprowadzać.

5.2. Kontrola jakości

5.2.1. Skład i liczność partii. Przed przystąpieniem do badań czwórnogi metalowe należy podzielić na oddzielne partie składające się z wyrobów tej samej odmiany.

Liczność partii nie powinna przekraczać 500 sztuk.

5.2.2. Pobieranie próbek — wg PN-83/N-03010 sposobem losowym na ślepo.

5.2.3. Poziom kontroli — II ogólny wg PN-79/N-03021 tabl. 1.

5.2.4. Wadliwość dopuszczalna w_2 maksimum 1%.

5.2.5. Wybór i stosowanie planów badania. Plany badania dla kontroli normalnej, obostrzonej i ulgowej wg tabl. 2. Warunki przejścia z jednego rodzaju kontroli na inny — wg PN-79/N-03021.

5.3. Opis badań

5.3.1. Oględziny zewnętrzne należy przeprowadzić okiem nie uzbrojonym.

5.3.2. Sprawdzenie wymiarów należy przeprowadzić za pomocą uniwersalnych przyrządów pomiarowych zapewniających wymaganą dokładność.

5.3.3. Sprawdzenie materiałów należy przeprowadzić na podstawie atestów lub zaświadczeń materiałowych.

5.3.4. Sprawdzenie współdziałania części należy przeprowadzić bez rozmontowywania czwórnogu. Połączenia i prawidłowość ruchu części współpracujących należy sprawdzać przez obserwację w czasie pracy wyrobu za pomocą szablonów.

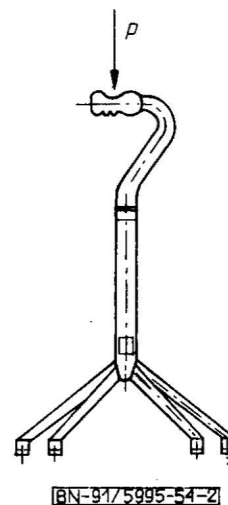
5.3.5. Sprawdzenie twardości sprężyny należy przeprowadzić za pomocą twardościomierza. Ślady po badaniu twardości nie dyskwalifikują sprężyny.

5.3.6. Sprawdzenie powłok elektrolitycznych należy przeprowadzać metodą magnetyczną wg PN-86/H-04623.

5.3.7. Sprawdzenie przyczepności powłok lakierowych należy przeprowadzić wg PN-80/C-81531.

5.3.8. Sprawdzenie wytrzymałości na obciążenie. Czwórnóg należy ustawić na maksymalną wysokość

w zakresie istniejącej regulacji i obciążyć siłą statyczną 750 N przyłożoną w środku uchwytu wg rys. 2 przez 1 h.

5.4. Ocena wyników badań

5.4.1. Ocena czwórnogu. Badany czwórnóg należy uznać za dobry, jeżeli przejdzie przez wszystkie badania wg 5.1.1 lub odpowiednio 5.1.2 z wynikiem pozytywnym.

5.4.2. Ocena partii. Badaną partię należy uznać za dobrą i zgodną z wymaganiami normy, jeżeli liczba czwórnogów niedobrych w próbce nie przekracza liczby kwalifikującej m_1 podanej w tabl. 2, a wyniki ostatnich badań pełnych były pozytywne.

5.4.3. Zaświadczenie o wynikach badań. Producent jest zobowiązany przedstawić zamawiającemu zaświadczenie o wynikach ostatnio przeprowadzonych badań pełnych oraz wyniki badań niepełnych.

Tablica 2

Liczność partii	Kontrola normalna			Kontrola obostrzona			Kontrola ulgowa		
	liczność próbeki	m_1	m_2	liczność próbeki	m_1	m_2	liczność próbeki	m_1	m_2
sztuk									
do 150	13	0	1	20	0	1	5	0	1
151 ÷ 280	50	1	2	80	1	2	20	0	2
281 ÷ 500	50	1	2	80	1	2	20	0	2

K O N I E C

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę — Centralny Ośrodek Techniki Medycznej — Warszawa.

2. Normy związane

PN-80/C-81531 Wyroby lakierowane. Określenie przyczepności powłok do podłoża oraz przyczepności międzywarstwowej

PN-86/H-04623 Ochrona przed korozją. Pomiar grubości powłok metalowych metodami nieniszczącymi

PN-73/H-74240 Rury stalowe bez szwu precyzyjne

PN-73/H-74243 Rury stalowe ze szwem precyzyjne

PN-82/H-97005 Ochrona przed korozją. Elektrolityczne powłoki cynkowe

PN-83/H-97006 Ochrona przed korozją. Elektrolityczne powłoki niklowe, niklowo-chromowe i miedziowo-niklowo-chromowe na stali

PN-79/H-97070 Ochrona przed korozją. Pokrycia lakierowe. Wytyczne ogólne

PN-77/M-02105 Tolerancje i pasowania. Nazwy i określenia. Pola tolerancji i układ pasowań wałków i otworów o wymiarach 1 do 500 mm

PN-80/M-02138 Tolerancje kształtu i położenia. Wartości

PN-78/M-02139 Odchyłki wymiarów nietolerowanych

PN-83/N-03010 Statystyczna kontrola jakości. Losowy wybór jednostek produktu do próbki

PN-79/N-03021 Statystyczna kontrola jakości. Kontrola odbiorcza według oceny alternatywnej. Plany badania

BN-82/6359-06 Wyroby z polichlorku winylu. Plastyfikat techniczny

3. Symbol SWW — 2885.

4. Autorzy projektu normy: mgr inż. Wiesława Ławniczak — Centralny Ośrodek Techniki Medycznej — Warszawa, Cezary Kopczyński — Warszawskie Zakłady Sprzętu Ortopedycznego — Warszawa.